

บทที่

5

การพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทย A Curriculum Development for Sports Communications in Thailand

สุรียา ประดิษฐ์สถาพร

Suriya Praditsathaporn

ประชัน วัลลิโก

Prashun Vulligo

บทที่

5

การพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารการกีฬา
ในประเทศไทย¹A Curriculum Development for Sports Communications
in Thailandสุริยา ประดิษฐ์สถาพร²

Suriya Praditsathaporn

ประชัน วัลลิโก³

Prashun Vulligo

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทย 2) เพื่อพัฒนาต้นแบบ (Prototype) ของหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ โดยใช้วิธีวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญซึ่งความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ทางด้านวิชาการสื่อสารมวลชนผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการกีฬาผู้บริหารสื่อมวลชนทางด้านกีฬาของเอกชน และนักข่าวสายกีฬา เพื่อประเมินความคิดเห็นต่อหลักสูตรสื่อสารการกีฬาของประเทศไทย และนำมาสร้างตัวอย่างต้นแบบหลักสูตรสื่อสารการกีฬารวมทั้งทดลองสอนรายวิชาในต้นแบบหลักสูตร จำนวน 3 วิชา ได้แก่ วิชาการสื่อสารและการเขียนข่าวกีฬา วิชาการถ่ายภาพกีฬา และวิชาสื่อใหม่กับการสื่อสารการกีฬากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งนักข่าวกีฬาท้องถิ่น จำนวน 10 คนรวมทั้งจัดให้มีการวิพากษ์ร่างหลักสูตรต้นแบบหลักสูตรสื่อสารการกีฬา

ผลจากการศึกษาพบว่าต้นแบบหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทย (Prototype) ควรมีองค์ประกอบของหลักสูตรจำนวน 120 หน่วยกิต 5 หมวดวิชา

¹ บทความนี้สรุปจาก ดุษฎีนิพนธ์เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทย² นักศึกษาระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขานิติศาสตร์นวัตกรรม คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก³ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

โดยมีสัดส่วนดังนี้ ได้แก่ 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 25% (30 หน่วยกิต) 2) หมวดวิชาสื่อสาร 20% (24 หน่วยกิต) 3) หมวดวิชากีฬา 15% (18 หน่วยกิต) 4) หมวดวิชาสื่อสารการกีฬาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 30% (42 หน่วยกิต) 5) หมวดวิชาเลือกเสรี 5% (6 หน่วยกิต) และผู้เข้าร่วมการวิพากษ์ในฐานะผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นควรใช้รูปแบบสหกิจศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ให้คงรูปแบบ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเดิมไว้ด้วยเพื่อเป็นการยืดหยุ่นในการจัดการการศึกษา

คำสำคัญ : การสื่อสารการกีฬา การพัฒนาหลักสูตร ต้นแบบหลักสูตรสื่อสารการกีฬา นวัตกรรมสื่อสาร

Abstract

The purposes of this research were 1) to analyze and evaluate the proposed curriculum for Bachelor's degree program of Sport Communications in Thailand 2) to develop the Prototype of Sport Communications Curriculum which responded to the need of society and economy of the country. The methodology of this research was Delphi technique. The samples were composed of the skilled and experienced experts in mass communications, high executives of governmental and private organizations concerning sport communications, sport media executives and sport reporters in private organizations. These samples gave their opinions and criticized the proposed curriculum of Sport Communications which led to establish the proposed curriculum of the Prototype of Sport Communications. Also, the researcher had taught the three subjects in the proposed curriculum of Sport Communications to the samples of ten local reporters. The three subjects were: Sport News Reporting and Sport Writing, Sport photographing, and New Media and Sport Communications. Moreover, the critical conference was organized to discuss the proposed curriculum of the prototype of Sport Communications by the 20 stakeholders in Sport Communication circles.

The results showed that the proposed curriculum of the prototype of sports communications in Thailand consisted of 120 credits hour of 5 fields of study

with a ratio as follows: 1) General education, 25% (30 credits) 2) Courses in Communications 20% (24 credits) 3) Courses in Sports 15% (18 credits) 4) Courses in Sports Communications and Sports Communications professional experiences, 30% (42 credits) 5) 5% for Electives (6 credits). The suggestions and recommendations received from the participants in the critical conference were: the form of cooperative education should be used for the professional experiences. However, the former course for practicum of professional experiences should be maintained for the flexibility in management.

Keywords: Sports Communications, Curriculum Development, Prototype Curriculum of Sports Communications, Innovative Communications

1. ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การผลิตบุคลากรด้านสื่อสารการกีฬาในปัจจุบันได้จัดการสอนหลักสูตรสื่อสารการกีฬาแยกจากหลักสูตรการสื่อสารมวลชนหรือหลักสูตรนิเทศศาสตร์โดยมุ่งเน้นผลิตบัณฑิตสาขาสื่อสารการกีฬาให้มีความรู้ความสามารถและทักษะทางด้านสื่อสารการกีฬา เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อวิชาชีพและสังคม (รสรินทร์ อรอมรัตน์, 2545 : 3) ทั้งนี้ ในปัจจุบันสถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในระดับปริญญาตรีมีหลายแห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สถาบันการพลศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาหลายแห่งได้ปรับปรุงหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาให้สอดคล้องกับธุรกิจการกีฬาในประเทศไทยมากขึ้น รวมทั้งตอบสนองต่อการพัฒนาด้านนวัตกรรมทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารที่ได้รับพัฒนาอย่างรวดเร็ว ดังจะเห็นได้จากสื่อประเภทกีฬาได้พัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อเปิดช่องทางธุรกิจกีฬาทั้งทางด้านวิทยุโทรทัศน์ เคเบิลทีวีและอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (Raymond Boyle, 2006 : 3-6) จากพัฒนาการดังกล่าวจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรที่มีความสามารถทางด้านสื่อสารการกีฬา ได้แก่ ความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์ ความรู้ทางด้านกีฬา ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจกีฬาตลอดจนความรู้เกี่ยวกับ

เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องทางด้านกีฬาด้วยเหตุนี้ หลักสูตรการสื่อสารการกีฬาจึงมีความสำคัญเป็นหัวใจสำหรับการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางหลักและองค์ประกอบสำคัญในการจัดการเรียนรู้และประสบการณ์ให้นักศึกษาที่จะออกไปมีบทบาทสำคัญในสังคมด้านการสื่อสารการกีฬาและธุรกิจกีฬา (Kathryn T. Stofer, 2010 : 2-5)

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบในการสอนหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาได้พิจารณาเห็นว่าหลักสูตรการสื่อสารการกีฬามีบริบท (context) ที่ยังขาดความสอดคล้องกับธุรกิจกีฬาที่กำลังพัฒนาและเจริญเติบโตในประเทศไทย และได้นำเสนอข่าวสารทางด้านกีฬาที่หลากหลายอย่างผ่านสื่อ Social Media ที่ไม่เคยมีมาก่อนเพื่อตอบสนองต่อผู้ชมกีฬาหรือแฟนกีฬา ได้แก่ Blog Facebook Tweeter ข่าวสารผ่าน Smartphone เป็นต้น และได้ส่งผลต่อการเสนอข่าวสารทางด้านกีฬา ซึ่งมีใช่เป็นเพียงแค่การรายงานเฉพาะข้อความอีกต่อไป แต่เป็นการเสนอภาพข่าวความเคลื่อนไหวของผู้เล่น โค้ช โสโมสรกีฬา รวมไปถึงชีวิตส่วนตัวของตัวนักกีฬา รวมทั้งการวิเคราะห์เกมการแข่งขันทั้งก่อน ขณะแข่งขันและภายหลังการแข่งขันด้วย ทั้งนี้หากพิจารณาหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาจะเห็นได้ว่ายังขาดการศึกษาวิจัย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิตทางด้านสื่อสารการกีฬา รวมทั้งแนวโน้มความต้องการของธุรกิจกีฬาของประเทศไทยที่กำลังพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมกีฬาที่มีเครือข่ายโยงไปทั่วโลกในอนาคตจึงทำให้ทิศทางการพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาอาจจะยังขาดความเหมาะสมทั้งๆ ที่สถาบันการศึกษาบางแห่งได้มีการพัฒนาหลักสูตรด้านนี้ไปบ้างแล้วตั้งแต่ปี 2552

ด้วยเหตุนี้งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยให้สอดคล้องและตอบสนองความต้องการของธุรกิจกีฬาและโลกาภิวัตน์ของธุรกิจกีฬารวมทั้งแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550-2554)

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์และประเมินหลักสูตรระดับปริญญาตรีทางการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยในปัจจุบันและอนาคต

2. เพื่อพัฒนาต้นแบบ (Prototype) ของหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาที่ตอบสนองความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

3. ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยผู้มีความรู้ความสามารถมีประสบการณ์และเชี่ยวชาญทางด้านสื่อสารมวลชนหรือนิติศาสตร์โดยเฉพาะการสื่อสารทางด้านกีฬาโดยมีคุณวุฒิปริญญาโทขึ้นไป ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการกีฬาได้แก่คณบดีในคณะที่เปิดสอนหลักสูตรการกีฬาทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการกีฬา ได้แก่ การกีฬาแห่งประเทศไทยสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย และกรมพลศึกษาผู้ที่มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารสื่อสารมวลชนทางด้านกีฬาของเอกชน และนักข่าวสายกีฬาที่เรียนจบปริญญาตรี สื่อสารการกีฬา และที่ไม่ได้เรียนปริญญาตรี สื่อสารการกีฬา

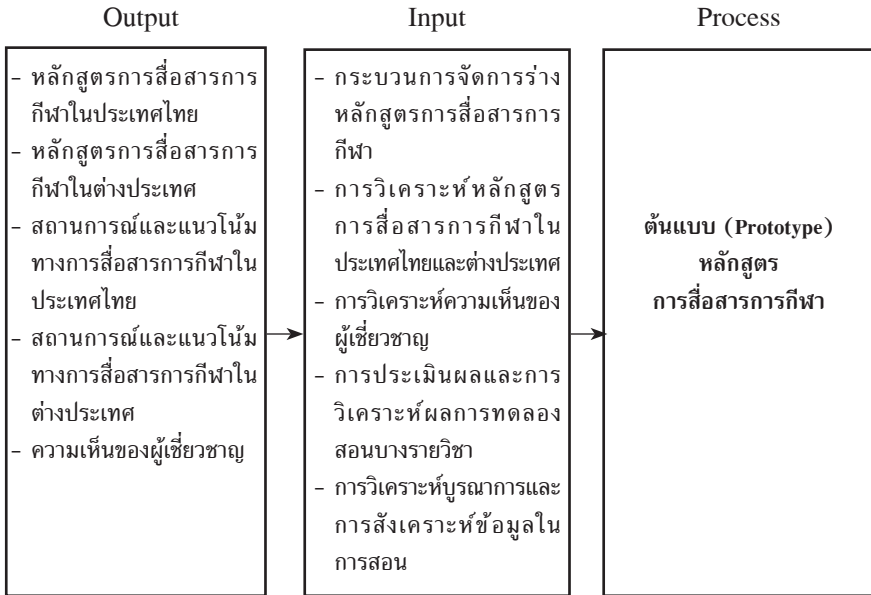
2. ขอบเขตของเนื้อหาประกอบด้วยแนวความคิดการสื่อสารการกีฬา การพัฒนาหลักสูตร เทคนิคเดลฟายและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ ที่ใช้ในการวิจัยคือประเทศไทย

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา คือระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2555 ถึงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2556 รวมเป็นเวลา 15 เดือน

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารการกีฬาของนักวิชาการด้านสื่อสารการกีฬาได้แก่ Madden & Zickuhr (2011), Kietzmann, Hermkens, McCarthy และ Silvestre (2011) และ Pedersen, Miloch และ Laucella (2011) รวมแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยและต่างประเทศ แนวความคิดเกี่ยวกับเทคนิคเดลฟายและปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนการสื่อสารการกีฬาและงานวิจัยของ Jose' Viseu (2000), Kirsten M. Lange (2002), Huan Yu Xiao และ Andrea N. Eagleman (2008) และ Mary Nicole Nazzaro (2005) เป็นต้น ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์และวิเคราะห์ในการพัฒนาเป็นกรอบวิจัยดังนี้

ภาพที่แสดงกรอบวิจัยที่ใช้ศึกษา

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย โดยใช้เทคนิคเดลฟายวิเคราะห์หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาสร้างหลักสูตรจำลอง นำรายวิชาในหลักสูตรจำลองไปดำเนินการทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่างและนำหลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขไปวิพากษ์โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 20 คน ซึ่งสามารถกำหนดเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยผู้วิจัยโดยการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาโดยใช้เทคนิคเดลฟายแล้วนำข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาหลักสูตรเป็นการสร้างหลักสูตรจำลองให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และ 2 โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 6 ขั้นตอน คือศึกษาข้อมูลพื้นฐาน (สภาพปัญหาและปรัชญา) กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมายคัดเลือกเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้จัดกิจกรรมการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมวางแผนการวัดและประเมินผลโดยผู้เชี่ยวชาญและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปทดลองใช้

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการทดลองสอนรายวิชาในต้นแบบหลักสูตรจำนวน 3 วิชา ได้แก่ วิชาการสื่อสารข่าวและการเขียนข่าวกีฬา วิชาการถ่ายภาพกีฬา และวิชาสื่อใหม่กับการสื่อสารการกีฬากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักข่าวกีฬาท้องถิ่นจำนวน 10 คน

ขั้นตอนที่ 5 นำหลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วในขั้นตอนที่ 3 ไปสู่การวิพากษ์โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้ คือ 1) อาจารย์ผู้สอนในสาขาสื่อสารการกีฬาที่เรียนจบปริญญาโทด้านสื่อสารมวลชนหรือนิติศาสตร์จำนวน 4 คน 2) นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในสาขาสื่อสารการกีฬาจำนวน 4 คน 3) บัณฑิตที่จบจากสาขาสื่อสารการกีฬาจำนวน 4 คน 4) ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 3 คน 5) ผู้สื่อข่าวกีฬา จำนวน 5 คน เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้พัฒนาต้นแบบหลักสูตรการสื่อสารการกีฬา

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ทราบและเข้าใจองค์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาและปรัชญาหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทย
2. ทำให้ได้ต้นแบบ (Prototype) ของหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาที่ตอบสนองความต้องการของธุรกิจกีฬาโดยตรงและความต้องการของสังคมและเศรษฐกิจของประเทศโดยรวม

7. นิยามศัพท์

การสื่อสารการกีฬา หมายถึงศาสตร์ที่ว่าด้วยการสื่อสาร ข่าว สารและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา ซึ่งประกอบด้วย ผู้ส่งสาร สาร สื่อ ผู้รับสาร การที่จะทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้นั้นจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสื่อสารที่มี

ประสิทธิภาพทุกขั้นตอนเพื่อส่งผลให้บรรลุเป้าหมายของการสื่อสารได้ ดังนั้น การสื่อสารการกีฬาจึงเป็นศาสตร์ที่สร้างให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในข่าวและสาระ ที่เกี่ยวกับการกีฬาให้กับผู้รับสารและผู้ส่งสารได้

ต้นแบบหมายถึงกระบวนการหรือแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นแบบอย่าง หลักสูตร หมายถึงข้อกำหนดด้วยจุดหมายแนวทางวิธีการและเนื้อหาสาระในการ วัดผลการเรียนการสอนในสถาบันการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ เจตคติและพฤติกรรมตามที่กำหนดในจุดมุ่งหมายของการศึกษา

หลักสูตรต้นแบบ หมายถึง หลักสูตรที่จัดทำขึ้นโดยมีความมุ่งหมายที่แสดงถึง กระบวนการหรือแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นแบบอย่าง

หลักสูตรสื่อสารการกีฬา หมายถึง หลักสูตรที่มีวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิต ที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารการกีฬา โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้การเป็นนักสื่อสารทางด้านการกีฬา เรียนรู้ทั้งด้านงาน เขียนเชิงวารสารศาสตร์งานเขียนเชิงวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ รวมทั้งงาน ด้านการผลิตสื่อต่าง ๆ ตามนวัตกรรมเทคโนโลยีทางการสื่อสารอันเป็นจุดมุ่งหมาย ด้านที่หนึ่งในด้านที่สอง มีความรู้ด้านการเป็นนักบริหารจัดการองค์กรกีฬา หรือ เป็นนักสื่อสารให้กับองค์กรกีฬา เช่น สโมสรทีมฟุตบอล วอลเลย์บอล ตะกร้อ ฯลฯ ซึ่งกีฬาเหล่านี้ได้เข้าสู่ความเป็นอาชีพมากขึ้น และยังออกมาในรูปแบบอื่น ๆ เช่น องค์กรภาครัฐและเอกชนได้นำกีฬามาใช้เป็นตัวเชื่อมสัมพันธ์หรือใช้กีฬาเข้ามา สื่อสารกับประชาชน และการแข่งขันกีฬาในระดับตำบล ระดับจังหวัด ระดับชาติ หรือนานาชาติ รวมไปถึงการจัดอีเวนต์ในพิธีเปิด-ปิดกีฬา ส่วนในด้านที่สาม เรียนรู้ด้านการบริหารธุรกิจ การเป็นผู้ประกอบการด้านธุรกิจกีฬา เช่น ศูนย์ออกกำลังกาย ศูนย์จำหน่ายอุปกรณ์กีฬา และการจัดการรูปแบบทางการตลาด

8. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

8.1 แนวความคิดเกี่ยวกับการสื่อสารการกีฬา

นักวิชาการด้านสื่อสารการกีฬาได้ให้ความหมายแตกต่างกันดังนี้

Madden & Zickuhr (2011) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารการกีฬา หมายถึงกระบวนการเพื่อสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการกีฬาไม่ว่าจะเป็นข้อมูลเกี่ยวกับ

การแข่งขัน ข้อมูลนักกีฬา สโมสรกีฬา ทศนะหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการแข่งขัน ฯลฯ ไปสู่กลุ่มผู้รับข่าวสารอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ในการสื่อสารการกีฬาให้มีประสิทธิภาพจะต้องศึกษาเครื่องมือสื่อสารต่างๆซึ่งประกอบไปด้วยการให้ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ การโฆษณา การเลือกใช้เครื่องมือสื่อสารให้เกิดประโยชน์สูงสุด

Kietzmann, Hermkens, McCarthy และ Silvestre (2011) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารการกีฬามีถึงกิจกรรมในการติดต่อสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจโดยมุ่งหวังให้เกิดพฤติกรรมตอบสนองตามวัตถุประสงค์ของการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่งในการสื่อสารทางนั้น อาจจะสื่อสารผ่านภาพ (Imagery) ถ้อยคำ (Word) หรือสัญลักษณ์ (Symbol) ก็ได้

Pedersen, Miloch และ Laucella (2011) ได้ให้ความหมายของการสื่อสารการกีฬา หมายถึงรูปแบบของการสื่อสารที่มีผู้ส่งข่าวสารคือสโมสรกีฬา นักกีฬา แฟนคลับ ฯลฯ ผ่านช่องทางการสื่อสารประเภทต่างๆหรือส่งตรงไปยังผู้รับสารซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของผู้ส่งสารโดยมีวัตถุประสงค์ให้ผู้รับข่าวสารตอบสนองไปในทิศทางที่ต้องการ

ดังนั้นความหมายของการสื่อสารการกีฬาจึงสามารถสรุปได้ว่าเป็นกระบวนการสื่อสารหรือกิจกรรมต่างๆ ที่สโมสรกีฬา นักกีฬา แฟนคลับ สื่อกีฬา ฯลฯ เพื่อสื่อความหมายทางความคิดผ่านเครื่องมือการสื่อสารประเภทต่างๆ ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดการชักจูงใจ โน้มน้าวใจเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและมีผลกระทบมากที่สุดกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับข่าวสาร

8.2 แนวความคิดเกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร

จากการศึกษาความหมายของหลักสูตรของนักวิชาการ ได้แก่ สมิตร์ คุณานุกร. (2543) สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึงข้อกำหนดต่าง ๆ ในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนอันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายตามแผนการศึกษาของชาติ ตามศักยภาพของแต่ละคน หลักสูตรประกอบด้วย จุดหมาย หลักการ จุดประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาสาระแต่ละรายวิชา ประสบการณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนโครงการ สื่อต่าง ๆ รวมทั้งการวัดและประเมินผล

ในส่วนทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่น่าสนใจประกอบไปด้วยทฤษฎีเชิงพฤติกรรมของไทเลอร์ ทฤษฎีเชิงพฤติกรรมของไทเลอร์

(Tyler's Behavior Model) ซึ่งไทเลอร์ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้เชื่อมโยงสาขาหลักสูตรในครั้งแรกกับครึ่งหลังของศตวรรษ โดยหลอมรวมแนวคิดที่ดีที่สุดเกี่ยวกับหลักสูตรในครึ่งแรกของศตวรรษและสร้างเวทีสำหรับการสร้างหลักสูตรสมัยใหม่ ไทเลอร์ ได้เสนอขั้นตอนในการวางแผนหลักสูตร ต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การตั้งเป้าหมายของสถานศึกษา ขั้นตอนเริ่มต้นคือการตั้งเป้าหมายของสถานศึกษา เป้าหมายเหล่านี้คงต้องมีการเลือกมาอาศัยพื้นฐานของแหล่งสารสนเทศเกี่ยวกับด้านสำคัญของชีวิตในสังคมปัจจุบัน เนื้อหาวิชา และความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 การตั้งคณะกรรมการหลักสูตร ต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตร ขึ้นมาถนัดถนี่และเสนอแนะเป้าหมายตามปรัชญา คือ วัตถุประสงค์ของการสอน ซึ่งเฉพาะเจาะจงกว่าเป้าหมายของสถานศึกษาและมีการออกแบบขึ้นสำหรับการใช้ในห้องเรียน

ขั้นที่ 3 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น อายุ และความสามารถ พิจารณาพื้นความรู้เดิมของผู้เรียน หรือระดับความรู้ในปัจจุบัน สิ่งแวดล้อมภายนอก (ห้องเรียนและโรงเรียน) และสิ่งที่ผู้เรียนได้กระทำ (พฤติกรรม) ในระหว่างเรียน

ขั้นที่ 4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ขั้นนี้ไทเลอร์พูดถึงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เป็นระบบ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในทางบวกมากที่สุด

ขั้นที่ 5 การประเมินผล ในการประเมินผลเพื่อกำหนดว่ามีบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ หรือประสบการณ์การเรียนรู้ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ หรือประสบการณ์การเรียนรู้ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่ตั้งใจไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังต้องกำหนดว่าหลักสูตรมีประสิทธิผลหรือไม่มีประสิทธิผล และควรมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรหรือไม่ หรือต้องใช้หลักสูตรใหม่หรือไม่

8.3 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนการสื่อสารการกีฬา

หากพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการกีฬาจะเห็นได้ว่ามีดังนี้

ปัจจัยแรก คือ เทคโนโลยีในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ประชาชนหันมาชมกีฬามากกว่าเมื่อก่อน และมีเคเบิลทีวี เป็นทางเลือกที่ดีกว่าโทรทัศน์ทั่วไป เนื่องจากไม่มีโฆษณาฉุดรายการให้เสียบรรยากาศการชมแล้ว ยังมีทั้งรายการที่ถ่ายทอดสดและบันทึกเทปที่เวียนกลับมาฉาย ทำให้คนมีช่องทางมากขึ้นในการชม

รายการกีฬา นี่คือเหตุผลสำคัญที่ทำให้คนเป็นอันมากยอมจ่ายเงินเป็นสมาชิกเคเบิลทีวี

ปัจจัยที่สอง การโฆษณาผ่านสื่อมวลชน ความต้องการของแฟนบอลทั้งหลายนั้นไม่มากพอที่จะทำให้ฟุตบอลโลกกลายเป็นฟีเวอร์ทั่วทั้งโลกได้ แรงโฆษณาตลอดจนการระดมใส่ “ข้อมูล” ต่างๆ ให้แก่ผู้ชมทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุและหนังสือพิมพ์ต่างหากที่ทำให้ฟุตบอลโลกกลายเป็นเรื่องไม่ธรรมดาขึ้นมา

ปัจจัยที่สาม สโมสรกีฬาซึ่งมีนักฟุตบอลตั้งอยู่ในสังกัดก็ได้ประโยชน์จากค่าบัตรผ่านประตูในการแข่งขันประเภทสโมสรหลังจากเสร็จฟุตบอลโลกไม่รวมถึงรายได้จากการ “ขาย” นักกีฬาดังให้สโมสรอื่นส่วนนักฟุตบอลเองก็มีค่าตัวเพิ่มขึ้นหากมีผลงานประทับใจคนดูในการแข่งขันฟุตบอลโลกเป็นเพราะทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องล้วนได้ผลประโยชน์มากมายจากฟุตบอลโลก จึงช่วยกันปลุกเร้ากระแสฟุตบอลโลกให้เพิ่มสูงขึ้น นักฟุตบอลหลายคน และทีมชาติหลายทีมถูกโหมประโคมให้เป็น “จุดขาย” สำหรับฟุตบอลโลก ความสามารถของหลายคนถูกเติมแต่งให้ดูน่าทึ่ง บุคลิกของหลายคนถูกเน้นให้เด่นและมีสีสันไปคนละแบบ เนื่องจากกีฬาฟุตบอลนั้นก็ไม่ต่างจากกีฬาทั้งหลาย จะดึงดูดคนดูได้ดีก็ต่อเมื่อมีพระเอกหรือฮีโร่ ส่วนคนดูก็ซึมซับเอาแบรนด์เนมของสินค้าหลายตัวไปไว้ในจิตใจอย่างไม่รู้ตัว

ปัจจัยที่สี่ การตลาดที่เกี่ยวข้องกับการกีฬาหรือสปอร์ตมาร์เก็ตติ้ง (Sport Marketing) ซึ่งมีกีฬาหลากหลายประเภทที่สินค้าสามารถเลือกนำมาจัดกิจกรรมได้ ซึ่งการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาดังกล่าวจะทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักของตลาดมากขึ้น โดยรูปแบบของการจัดกิจกรรมมีตั้งแต่การจัดกิจกรรมทายผลการแข่งขัน การเป็นผู้สนับสนุนรายการแข่งขัน การสนับสนุนนักกีฬา การซื้อลิขสิทธิ์ตัวสินค้าหรือตราสัญลักษณ์ ของที่ระลึกเพื่อการสะสมที่จำหน่ายหรือแจกให้กับลูกค้าการซื้อป้ายโฆษณาในสนามแข่ง การโฆษณาสินค้าผ่านสื่อต่างๆ ในช่วงการแข่งขัน การจัดฝึกอบรมและส่งเสริมทักษะด้านการเล่นกีฬาให้กับเยาวชนที่ผ่านมา มีผู้ผลิตสินค้าและธุรกิจเป็นจำนวนมากที่ใช้กลยุทธ์ดังกล่าวแล้วส่งผลดีต่อยอดขาย รวมทั้งสร้างภาพลักษณ์สินค้าให้เป็นที่ยึดจำแก่ผู้บริโภค เช่น ธุรกิจอุปกรณ์กีฬา เครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลม ชูกำลัง เกลือแร่ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แต่ก็มีธุรกิจหรือสินค้าจำนวนมากมิใช่น้อยที่ทุ่มงบประมาณลงไปแล้วไม่ประสบผลสำเร็จทางด้านยอดขายหรือเกิดความ

นิยมในตัวสินค้าที่สำคัญยังก่อให้เกิดการสูญเสียงบประมาณและทรัพยากรที่ลงทุนไปอย่างไม่คุ้มค่า

8.4 แนวความคิดเกี่ยวกับหลักสูตรการสื่อสารการกีฬา

หลักสูตรการสื่อสารการกีฬา เป็นหลักสูตรที่มีการศึกษาอย่างสหวิชาการที่ประกอบด้วยนิเทศศาสตร์ วิชาการด้านการกีฬาและเทคโนโลยีทางการสื่อสารโดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันประเทศไทยได้มีการพัฒนาและมีความก้าวหน้าทางด้านสื่อสารมวลชนมากขึ้นอีกทั้งยังมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติที่มุ่งพัฒนาคุณภาพบุคคลที่มีความพร้อมสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งกีฬาเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยพัฒนาบุคคลในชาติ ประกอบกับปัจจุบันนี้วงการกีฬาเป็นที่นิยมและมีการพัฒนาอย่างกว้างขวางทำให้บุคลากรทางด้านสื่อสารมวลชนทางด้านการกีฬาเป็นที่ยอมรับมากขึ้นจึงมีความจำเป็นที่จะผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ด้านสื่อสารมวลชนทางด้านการกีฬาเพื่อนำไปใช้ประกอบอาชีพและพัฒนาวงการวิชาการ วิชาชีพสื่อสารการกีฬาต่อไป

2. ปรัชญาของหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการกีฬา เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะทางด้านสื่อสารการกีฬา เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม รับผิดชอบต่อวิชาชีพและสังคม

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.1 เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ ความสามารถด้านการสื่อสารการกีฬามีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการประกอบอาชีพอย่างมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

3.2 เพื่อผลิตบัณฑิตผู้ปฏิบัติงานที่มีทักษะวิชาชีพการสื่อสารการกีฬามีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รับผิดชอบต่อความเป็นผู้นำและปฏิบัติตามได้อย่างเหมาะสม

3.4 หลักสูตร

3.4.1 โครงสร้างหลักสูตร เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.2548 ซึ่งกำหนดจำนวน

หน่วยกิต รวมไม่น้อยกว่า 120 หน่วยกิตจาก 3 หมวดวิชาดังนี้

- 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
- 2) หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 84 หน่วยกิต ซึ่งเป็นวิชาทางด้าน
นิเทศศาสตร์ และนิเทศศาสตร์ทางด้านการกีฬาและวิชาด้านพลศึกษา
- 3) หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

9. ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการกีฬา

1. ด้านองค์ประกอบของหลักสูตร 1.1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น ยกเว้น วัตถุประสงค์ที่ 1 มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ที่ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจน สามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพการเปลี่ยนแปลงในสังคม สอดคล้องกับปรัชญาการจัดการศึกษาและนโยบายการจัดการศึกษาของชาติ ตรงตามความมุ่งหมายทางการศึกษาของชาติ และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้ ทั้งยังมุ่งเน้นที่จะพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ 1.2) โครงสร้างของหลักสูตร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เป็นหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงให้มีความกระชับและน่าสนใจ ตรงตามความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งบัณฑิตสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาตามโครงสร้างที่กำหนดให้ไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ซึ่งมีเพียงในประเด็นความเหมาะสมของรายวิชาที่กำหนดในแต่ละภาคการศึกษา/แผนการศึกษา แม้ว่าจะมีระดับความถี่สูงสุดอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว พบว่า ควรปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตร ดังนี้ปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรให้มีความแตกต่างกับหลักสูตรนิเทศศาสตร์ทั่วไป และควรมีการแบ่งสัดส่วนวิชาด้านกีฬา วิชาทางด้านการสื่อสาร และวิชาที่บูรณาการระหว่างการสื่อสารกับกีฬาให้เหมาะสมทันสมัยต่อสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง 1.3) เนื้อหาวิชาของหลักสูตร พบว่า ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น เพราะการจัดเนื้อหาวิชาของหลักสูตรเป็นไปตามลำดับ

และไม่เกิดความซ้ำซ้อน เนื้อหาวิชาในหลักสูตรเป็นเนื้อหาวิชาที่ครอบคลุมทั้งด้าน การวิจัยและด้านสถิติที่ใช้ในการวิจัย จึงทำให้ผู้เรียนได้ความรู้ที่หลากหลายไม่เฉพาะเจาะจงเพียงเรื่องใดเรื่องหนึ่งและทำให้เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานหรือสถานศึกษา ต่าง ๆ ยกเว้นในประเด็นเรื่องของเนื้อหาวิชาของหลักสูตรสอดคล้องกับความต้องการ และความสนใจของผู้เรียน แม้ว่าจะมีระดับความถี่สูงสุดอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อ เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว พบว่าควรปรับปรุงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเนื้อหา วิชาของหลักสูตร มีดังนี้ ควรเพิ่มรายวิชาที่มีเนื้อหาด้านกีฬาและ ด้านวิชาที่ บูรณาการระหว่างนิเทศศาสตร์กับกีฬาให้มากขึ้นและเพิ่มรายวิชา เกี่ยวกับธุรกิจกีฬา หรือการตลาดกีฬาเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมทางการกีฬาและ ภาษาอังกฤษที่เน้นการปฏิบัติ 1.4) คำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชา ตามความคิด เห็นของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด แม้ว่าจะ มีระดับความถี่สูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด และประเด็นควรปรับปรุงให้มีความเหมาะสม มากยิ่งขึ้น คือควรมีการพิจารณาปรับปรุงคำอธิบายรายวิชาในแต่ละรายวิชาให้ ทันสมัยอยู่เสมอ

2. ด้านกระบวนการ 2.1) การจัดการเรียนการสอน พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เพราะการจัดการเรียนการสอน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและไม่ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน มีการกำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างเหมาะสมในแต่ละ รายวิชา และมีประเด็นที่ควรปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น คือ การจัดการ เรียนการสอนสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียน การจัดการเรียน การสอนสามารถพัฒนาและส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรมของผู้เรียน การจัดการเรียน การสอนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการสื่อสารการกีฬา การ สอนมุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการสื่อสารการกีฬา ข้อเสนอแนะใน การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน มีดังนี้ ควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้ทำการวิจัย และนำผลการวิจัยเกี่ยวกับธุรกิจกีฬาและการสื่อสารการกีฬามาพัฒนาผู้เรียน และ ปรับปรุงรายวิชา ควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะเน้นการฝึกประสบการณ์การ สื่อสารการกีฬาจากผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ควรจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ มีโอกาสนำเสนอผลงานวิจัยทางด้านสื่อสารการกีฬาต่อที่ประชุม หรือมีการจัด

สัมมนาฐานงานเกี่ยวกับการศึกษานอกสถานศึกษา 2.2) การดำเนินงานของสาขาวิชา และภาควิชาการศึกษา พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดการเรียนการสอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และไม่เกิดความซ้ำซ้อนอาจารย์ผู้สอนเป็นบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ทางด้านวิชาการจึงทำให้สามารถถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่ายและชัดเจนโดยที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้เป็นอย่างดีต่อนอกจากนี้ เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายข้อ พบว่า มีประเด็นที่มีความเหมาะสม ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนการสอนมีการกำหนดวัตถุประสงค์กิจกรรมการเรียนการสอนไว้อย่างเหมาะสมในแต่ละรายวิชา และประเด็นควรปรับปรุงให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น ได้แก่อาจารย์ที่มีความรู้ตรงกับสาขามีน้อยเกินไปจึงควรมีการเพิ่มจำนวนอาจารย์ให้มากขึ้นเพื่อให้เพียงพอแก่นักศึกษา การจัดสื่อการเรียนและวัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ให้มีความเพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน และการจัดห้องเรียนและห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม 2.3) การวัดและประเมินผลของหลักสูตรสื่อสารการกีฬา พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ เห็นว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ประเมินผลจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ประเมินผลการเรียนรู้จากการเรียนรายวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และประเมินผลจากผลงานของกลุ่มและผลงานของผู้เรียน และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ประเมินผลการเรียนรู้จากการเรียน ประเมินพฤติกรรมโดยอาจารย์ผู้สอน และ ประเมินผลงานจากการทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือการทำโครงการ หรือการทำวิจัย เมื่อพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายข้อ พบว่า ยังมีประเด็นที่ควรมีการปรับปรุง คือ การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการวัดและประเมินผลของหลักสูตรสื่อสารการกีฬา ดังนี้ ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการกำหนดวิธีการ หรือเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลกับอาจารย์ผู้สอน อาจารย์บางท่านยังมีการกำหนดเกณฑ์ที่ไม่ชัดเจนหรือไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งควรมีการกำหนดเกณฑ์ร่วมกันของอาจารย์ที่สอนในรายวิชาเดียวกันหรือที่เคยสอนมาก่อนแล้ว

3. ด้านผลผลิตของหลักสูตร 3.1) คุณลักษณะทั่วไป พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะทั่วไปอยู่ในระดับมากเกือบทุกประเด็น ยกเว้น ในประเด็น มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์ และแต่งกายสุภาพเรียบร้อย รู้จักปรับปรุงและเสริมสร้างบุคลิกภาพของตนเองอยู่เสมอ เห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายข้อพบว่า ในประเด็นที่ว่ามีความใฝ่รู้เพิ่มเติมและรู้จักฝึกฝนตนเองให้ทันต่อวิทยาการใหม่ๆ เสมอ และมีความสามารถ และทักษะในการสื่อสาร ถึงแม้ว่าจะมีความถี่สูงสุดอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์แล้วพบว่าบัณฑิตควรที่จะปรับปรุงคุณลักษณะทั่วไปในประเด็นดังกล่าว 3.2) คุณลักษณะเฉพาะด้านความรู้ความสามารถ พบว่าผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เห็นว่าบัณฑิตมีคุณลักษณะเฉพาะด้านความรู้ความสามารถอยู่ในระดับมากทุกประเด็น และเมื่อพิจารณาความเหมาะสมเป็นรายข้อพบว่าคุณลักษณะเฉพาะด้านความรู้ความสามารถของบัณฑิต ในประเด็นที่ว่าสามารถสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับการสื่อสารการกีฬาสามารถใช้การวิจัยค้นคว้าเพื่อพัฒนางานและแก้ปัญหาในงานที่ทำอยู่ได้ มีทักษะการสื่อสารการกีฬา และมีการนำการสื่อสารการกีฬาไปใช้ประโยชน์ในการทำงานถึงแม้ว่าจะมีความถี่สูงสุดอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อนำมาเทียบกับเกณฑ์แล้วพบว่า บัณฑิตยังมีคุณลักษณะเฉพาะด้านความรู้ความสามารถในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวควรปรับปรุง คือ บัณฑิตของสาขาสื่อสารการกีฬาควรมีความรู้ในการถ่ายภาพ การแข่งขันกีฬา เขียนข่าวกีฬาได้ดี เข้าใจในกฎและกติกาของกีฬาสากลไม่น้อยกว่า 6 ชนิดกีฬา บัณฑิตของสาขาสื่อสารการกีฬาต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและอุปกรณ์เพื่อการสื่อสารได้ดี เช่น คอมพิวเตอร์ การใช้อินเทอร์เน็ต กล้องถ่ายภาพวิดีโอกล้องถ่ายภาพ ตกแต่งภาพถ่าย ตัดต่อภาพเคลื่อนไหว 3.3) คุณค่าของหลักสูตร พบว่าบัณฑิตสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาในหลักสูตรการสื่อสารการกีฬา ไปใช้จริงเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงานของบัณฑิตและได้รับการยอมรับและความเชื่อถือจากเพื่อนร่วมงานผู้บังคับบัญชาและหน่วยงานต่างๆ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถทางด้านการสื่อสารการกีฬาซึ่งเป็นที่ต้องการของสังคม

10. สรุปและอภิปรายผล

ผลการศึกษาค้นคว้าประกอบหลักสูตรสื่อสารการกีฬาโดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยเทคนิคเดลฟายจำนวน 18 คน พบว่าได้ข้อสรุปเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารการกีฬา 5 หมวดวิชาได้แก่ (1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (2) หมวดวิชาสื่อสาร (3) หมวดวิชากีฬา (4) หมวดวิชาสื่อสารการกีฬาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (5) หมวดวิชาเลือกเสรี องค์ประกอบแต่ละด้าน มีค่ามัธยฐาน (Mdn) ตั้งแต่ 4.00–5.00 ซึ่งอยู่ในระดับความจำเป็นมากถึงมากที่สุด และค่าพิสัย ระหว่างควอไทล์ (IR) มีค่าตั้งแต่ 0.00–1.00 (ไม่เกิน 1.5) แสดงว่าผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในเรื่องรายวิชาที่จำเป็นเพิ่มเติม ได้แก่ วิชาการจัดหน้าหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ในหมวดวิชาการสื่อสาร วิชาการเขียนข่าวกีฬาภาษาอังกฤษในหมวดวิชาการสื่อสาร การกีฬาและฝึกประสบการณ์วิชาชีพซึ่งสอดคล้องกับ Saylor, et al. (1981) ที่ได้ให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ใช้ความยืดหยุ่นในการจัดเนื้อหาสาระการคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม สอดคล้อง การออกแบบการเรียนการสอนและวิธีการประเมินที่เป็นไปได้สามารถเชื่อมโยงหลักสูตรลงสู่การสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพในการจัดเนื้อหา กำหนดให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสอดคล้องกับสอดคล้องกับ หนึ่งหทัย ของผลกลาง (2545) กล่าวว่า โครงสร้างหลักสูตรนิเทศศาสตร์ในปัจจุบัน มีความเหมาะสมรูปแบบการสอนที่นักศึกษาต้องการมากที่สุด คือ การศึกษาโดยใช้กรณีศึกษาจากเหตุการณ์จริงหรือสถานการณ์ประกอบการด้านสื่อมวลชน รายวิชาที่ควรเพิ่มควรเป็นวิชาเกี่ยวกับการฝึกทักษะและวิชาชีพที่ต้องนำไปใช้ในสังคมปัจจุบัน และสอดคล้องกับ รสรินทร์ อรอมรัตน์ (2545) กล่าวว่า บัณฑิตมีความรู้ ความสามารถตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร แต่ยังขาดความเข้มข้นในการฝึกปฏิบัติด้านกีฬา ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และควรจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มากขึ้น

ผลการพัฒนาหลักสูตรการประเมินโครงสร้างหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรทั่วไป ด้านหลักสูตรทางการกีฬา และการสื่อสารพบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของแต่ละองค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตร ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.80-4.60 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีค่าตั้งแต่ 0.45-1.10 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าทุกองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ผลการประเมินความสอดคล้องของโครงสร้างหลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญ เห็นว่าทุกองค์ประกอบของโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกันทุกประเด็นและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้โครงสร้างหลักสูตรที่สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป ซึ่งเป็นไปตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor, et al. (1981) และ Blanchard and Thacker (2007) ที่มีจุดเด่นในเรื่องของความเป็นระบบ มีความยืดหยุ่น เป็นพลวัตร สามารถสะท้อนกลับได้ทุกขั้นตอน

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนในรายวิชาของต้นแบบหลักสูตรจำนวน 3 วิชา ได้แก่ วิชาการสื่อสารและการเขียนข่าวกีฬา วิชาการถ่ายภาพกีฬา และวิชาสื่อใหม่กับการสื่อสารการกีฬากับกลุ่มตัวอย่างซึ่งนักข่าวกีฬาท้องถิ่นจำนวน 10 คน รวมทั้งจัดให้มีการวิพากษ์ร่างหลักสูตรต้นแบบหลักสูตรสื่อสารการกีฬาพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการวิพากษ์หลักสูตรขั้นตอนนี้คือนำหลักสูตรที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วในขั้นตอนที่ 3 ไปวิพากษ์โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) จำนวน 20 คน ผู้เข้าร่วมการวิพากษ์ส่วนมากมีความเห็นว่า ชื่อหลักสูตร/ปริญญา/ปรัชญา/วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร การกำหนดหน่วยกิต มีความเหมาะสม แต่มีข้อเสนอแนะในการแก้ไขเพื่อปรับปรุงหลักสูตร คือ

ผู้เข้าร่วมการวิพากษ์ในฐานะผู้ใช้บัณฑิต ได้ตั้งความคาดหวังสำหรับบัณฑิตที่จบจากหลักสูตรสื่อสารการกีฬาไว้ว่า เมื่อเรียนจบหลักสูตรแล้วต้องมีความสามารถปฏิบัติงานในวิชาชีพได้เลย ไม่ต้องให้สถานประกอบการมาสอนงานอีก ในการวิพากษ์ผู้เข้าร่วมวิพากษ์ มีความเห็นควรใช้รูปแบบสหกิจศึกษาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ แต่ก็ให้คงรูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเดิมไว้ด้วย เพื่อความยืดหยุ่นในการจัดการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับ หนึ่งฤทัย ขอผลกลาง และคณะ (2545) กล่าวว่าความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ประกอบการสื่อ มีความพึงพอใจต่อความกล้าแสดงออกและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนักศึกษา อย่างไรก็ตามหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิตยังคงให้ความรู้ภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ นักศึกษา

ไม่ได้รับการเตรียมให้หาความรู้ไปใช้ในภาคปฏิบัติ นักศึกษามีข้อจำกัดในด้านการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและความรู้ด้านสถานการณ์ปัจจุบัน นักศึกษาควรได้รับการเตรียมและพัฒนาความรู้ในด้านธุรกิจหรือการตลาดด้วยและสอดคล้องกับรสรินทร์ อรอมรรรัตน์ (2545) กล่าวว่า บัณฑิตมีความรู้ ความสามารถตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร แต่ยังขาดความเข้มข้นในการฝึกปฏิบัติด้านกีฬา ภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และควรจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้มากขึ้น

11. ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในทุกชั้นตอนดังที่กล่าวมาแล้วสามารถนำมาพัฒนาแม่แบบ (Prototype) หลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยดังนี้

1. ปรัชญาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารการกีฬา เป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะทางด้านการสื่อสารการกีฬา เป็นผู้มีความรู้ จริยธรรม รับผิดชอบต่อวิชาชีพและสังคม

2. หลักการของหลักสูตร โดยกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ครอบคลุมให้สมรรถนะที่จำเป็นจากการศึกษาค้นคว้า และการสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ทั้งนี้การพัฒนา และออกแบบหลักสูตรใช้เกณฑ์ความสามารถ (competency based) และนำหลักแนวทางการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ (andragogy) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ บนพื้นฐานของประสบการณ์การทำงาน การพัฒนาความรู้ และทักษะอย่างต่อเนื่องเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำงานและพัฒนาองค์กรต่อไปปรัชญาของหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่ใช้พัฒนานักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงของโลก และเทคโนโลยี เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้บนพื้นฐาน ของประสบการณ์ และการจัดการศึกษา มุ่งพัฒนาให้สูงสุดตามศักยภาพของแต่ละบุคคล เน้นเนื้อหาความรู้ที่สอดคล้อง และตอบสนองความเปลี่ยนแปลงในชีวิตจริงของผู้เรียนแต่ละคน และสังคม

3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังนี้

- 3.1 เพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะทางด้านสื่อสารการกีฬา

3.2 เพื่อผลิตบัณฑิตผู้ปฏิบัติงานที่มีทักษะและความคิดสร้างสรรค์ในวิชาชีพการสื่อสารการกีฬา มีมนุษยสัมพันธ์ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4.แม่แบบหลักสูตร (Prototype) ของหลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยจำนวน 120 หน่วยกิต สอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ทั้งนี้สถาบันการศึกษาที่นำไปใช้สามารถนำไปเพิ่มจำนวนหน่วยกิตได้ตามความเหมาะสม เพียงแต่ให้ คำนึงถึงสัดส่วนของจากแม่แบบ (Prototype) หลักสูตรการสื่อสารการกีฬาในประเทศไทยเป็นหลัก โดยมีรายละเอียดตามแผนภาพต่อไปนี้

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	รายวิชาหมวดศึกษาทั่วไป 25% (30 หน่วยกิต)
หมวดวิชาเฉพาะ	รายวิชาด้านการสื่อสาร 20% (24 หน่วยกิต)
	รายวิชาด้านกีฬา 15% (18 หน่วยกิต)
	รายวิชาด้านการสื่อสารการกีฬาและ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 35% (42 หน่วยกิต)
หมวดวิชาเลือกเสรี	รายวิชาเลือกเสรี 5% (6 หน่วยกิต)

แผนภาพแสดงต้นแบบ (Prototype) หลักสูตรการสื่อสารการกีฬา
เอกสารอ้างอิง

กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา. 2550. แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การค้ำของ สกสค.
คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554. กรุงเทพมหานคร:ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

- รสรินทร์ อรอมรัตน์. 2545. “การประเมินผลหลักสูตรวิชาสื่อสารการกีฬา.”
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. The Knowledge Center.
- สุมิตร คุณานุกร. 2543. หลักสูตรและการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- สถาบันการพลศึกษา. 2553. หลักสูตรสาขาวิชาสื่อสารการกีฬา. ฉบับปรับปรุงปี พ.ศ.
2553. คณะศิลปศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
หนึ่งฤทัย ขอผลกลาง และคณะ. 2545. รายงานวิจัยเรื่อง “แนวโน้มของการพัฒนา
หลักสูตรนิเทศศาสตร์ในประเทศไทย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.”
- Bernard Mullin , Stephen Hardy , William Sutton. 2007. **Sport Marketing**. 3rd n.p. :
Human Kinetics.
- Huan Yu Xiao & Andrea N. Eagleman. “Sport Communication Education in China :
An Analysis of the Growth and Status of Academic Study Related to Sport
Media.” **International Journal of Sport Communication**. (2008) : 424-433.
- JOSÉ VISEU. “The Sport Consumption in Portugal” 1st International Conference
about Sport Economics, November 2-3, 2000 RESEARCH CENTRE ON
THE PORTUGUESE ECONOMY Faculty of Economics and Management,
Technical University of Lisbon, Portugal.
- Kietzmann, J. H., and others. “Social media? Get serious! Understanding the Functional
Building Blocks of Social Media.” **Business Horizons** 54,3 (May-June 2011)
: 241-251.
- Kirsten M. Lange. 2002. “Sport and New Media:A Profile of Internet Sport
Journalists in Australia.” Thesis, Faculty of Human Development, School of
Human Movement, Recreation and Performance, Victoria University.
- Mary Nicole Nazzaro. Training China’s Sports Journalists for the Future : The Shantou
University Experiment. www.news/detailed/training-chinas-sports-journalists-for-the-future-1097.html 30 November 2005.
- Paul Pedersen, Kimberly S. Miloch, and Pamela Laucella. 2011. **Strategic Sport
Communication**. n.p. : Human Kinetics,